Влада - Радам !

Голос України

Газета Верховної Ради України

№ 175 (925) ♦ Четвер, 15 вересня 1994 року ♦ Ціна договірна

СЬОГОДНІ ВІДКРИВАЄТЬСЯ ДРУГА СЕСІЯ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Олександр МОРОЗ: УПЕВНЕНИЙ, ЩО РОБОТА ДРУГОЇ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ БУДЕ ПРОДУКТИВНА

Перед початком другої сесії українського парламенту Голова Верховної Ради провів прес-конференцію з українськими та іноземними журналістами.

Відкриваючи її, Олександр Олександрович зазначив, що цей етап своєї діяльності Верховна Рада розпочинає у складний період розвитку нашої держави. Політична нестабільність, котра спостерігалася раніше в суспільстві, має свої прояви й сьогодні. Ми бачимо її рецидиви в різних регіонах України. Вона проявляється на тлі економічної депресії, продовження економічної кризи. Тому значення цієї сесії особливе, бо вона має дати відповідь на багато питань, які ставлять сьогодні люди.

Одначе, сказав глава українського парламенту, у мене є впевненість у тому, що робота на пленарних засіданнях і в комісіях буде продуктивна. Матеріали, які намічено розглядати під час сесії, підготовлені, опрацьовані в комісіях.

В цілому вся робота Верховної Ради, на мій погляд, має бути зосереджена на трьох основних напрямах. Перший — проблеми економіки, стан бюджету держави, розгляд бюджету на наступний рік.

Другий — організація влади в державі. З цього приводу за час перерви між першою і другою сесіями проведено чималу роботу, і ми маємо змогу в основному завершити цей процес «виданням» Закону про місцеву владу, про місцеві Ради.

(Закінчення на 2-й стор.)

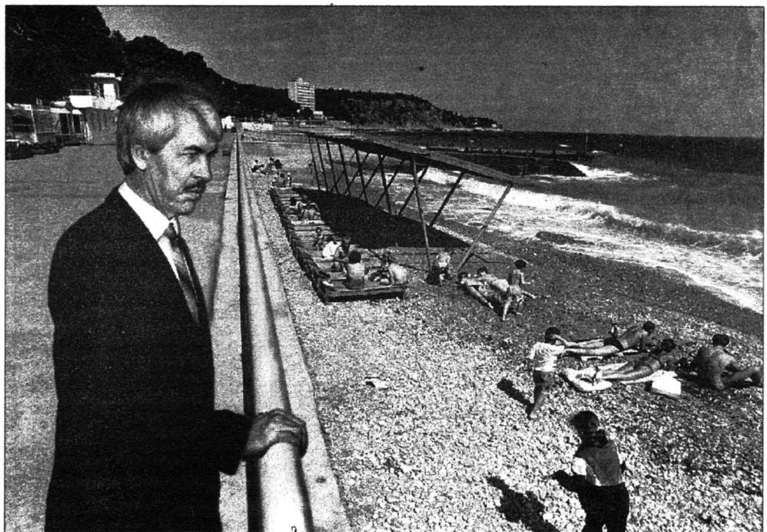
Два «нульових» варіанти Президента і парламенту Криму

Парламент Криму 13 вересня обговорив ситуацію, що склалася у зв'язку з подіями 11—12 вересня. Голова Верховної Ради Сергій Цеков повідомив, що президія Верховного суду республіки розпочала сьогодні своє засідання з метою правової оцінки указів Президента Криму.

Голова парламенту заявив, що ВР не може прийняти той «нульовий» варіант, який пропонує як вихід з кризи Юрій Мєшков, а саме «повернутися до правового стану, що був до 7 вересня». Парламент, приймаючи доповнення і зміни до Конституції і закону про Президента, не порушував Конституції, тому і відміняти їх не слід. А укази Президента, що порушують Конституцію, повинні бути відмінені. Це і є «нульовий» варіант парламенту. Іншого бути не може.

Деякі депутати висловлювали на сесії крайні точки зору: від розпуску парламенту — до відставки Президента і ліквідації інституту президентства. Але більше було голосів, які закликали до виважених, обережних кроків двох гілок влади назустріч одна одній.

На сесії виступив Юрій Мєшков. Він звинуватив керівництво Верховної Ради у тому, що воно не виконало домовленостей про початок переговорів. Президент Криму сказав, що готовий зустрітися завтра з депутатами і провести переговори про вихід з кризи. Сергій Цеков заперечив йому, повідомивши, що вже протягом півтори доби не мав зв'язку з Президентом. «Я не знаю, хто ввів Юрія Олександровича в оману, повідомивши про таку домовленість».

ЗАСІДАННЯ КОЛЕГІЇ СЕВАСТОПОЛЬСЬКОЇ МІСЬКРАДИ

Голови постійних комісій Севастопольської міськради на засіданні колегії закликали Президента та Верховну Раду Криму відмовитись від антиконституційних дій і сісти за стіл переговорів. Голові Севастопольської міськради Віктору Семенову доручено зустрітись з Юрієм Мєшковим та Сергієм Цековим, щоб ознайомити їх з позицією севастопольських депутатів.

На засіданні також обговорювалось питання про статус міста у зв'язку з протестом прокурора Севастополя та його вимогою відмінити рішення. Серед голів постійних комісій на цей раз не було єдиної точки зору, дехто вважає прийняте рішення поспішним, таким, що не приносить користі городянам, а лише ускладнює їх життя. Однак рішення про можливу відмову чи про перегляд попереднього рішення міськради не прийнято. На колегії підкреслювалось, що позиція депутатів щодо статусу міста не має юридичної сили, але її повинні врахувати на українсько-російських переговорах.

Абзац з листа

Вважаємо, що протизаконні дії Мєшкова і провокації керівництва Чорноморського флоту — ланки одного запланованого ланцюжка. Мета його — будь-якими методами дестабілізувати суспільно-політичну ситуацію в нашій державі. Цьому сприяє й перебування на нашій території чужих військових формувань, що створює постійну небезпеку. Російські військовослужбовці в багатьох регіонах колишньої імперії є учасниками політичних і національних конфліктів. Все це псує стосунки між народами України й Росії.

В. КОБИЛІНСЬКИЙ, голова товариства «Просвіта»,
М. ОВСІЄНКО, депутат Ізмаїльської міськради.

Продиктовано в номер

НАТО обіцяє скорі дощі

Зустріч Прем'єр-міністра України Віталія Масола та Верховного головнокомандувача Об'єднаних збройних сил НАТО в Європі генерала Джорджа А. Джоулвена, що відбулася минулого вівторка, розпочалася з обговорення проблем сільського господарства України. Віталій Масол охарактеризував становище в галузі як складне через посуху, що затяглася. У відповідь генерал Джоулвен, пославшись на дані метеослужб НАТО, пообіцяв Україні скорі дощі.

Далі він зазначив, що позитивну реакцію в світі та в країнах НАТО викликала участь українських воїнів у першому міжнародному навчанні за програмою «Партнерство заради миру», а також їх миротворча роль у колишній Югославії.

Ще й холера нас не обминула

Як повідомили з Українського центру здоров'я, у Республіці Крим та Херсонській області вже зареєстровано 16 випадків захворювання холерою. Всі, хто захворів, дорослі. Половина вражених має середню або важку форму перебігу хвороби. Смертельних випадків немає. У Криму працює комісія Міністерства охорони здоров'я України на чолі з головним Державним санітарним лікарем В. Марієвським. Вживаються заходи для додаткового забезпечення медичних закладів необхідними ліками.

Хвороба починається раптово, на тлі повного здоров'я і у 95 відсотків випадків її першими ознаками є понос та блювота. Але можливий і нетиповий перебіг холери. Холера підступна: передбачити подальший розвиток у потерпілого практично неможливо. Легка початкова форма хвороби через відсутність лікування може ускладнитися. Ось чому всі підозрілі хворі, незалежно від клінічних проявів, повинні бути госпіталізовані.

Лікарі радять не пити сиру воду із сумнівних джерел, ретельно додержуватись особистої гігієни, мити овочі і фрукти. При найменших порушеннях діяльності кишечника треба негайно звертатися до лікаря.

Яскрава палітра Словаччини

Галерея образотворчого мистецтва імені Мілоша Базовського в Тренчині (Словаччина) відома своєю зорієнтованістю на комплексну діяльність у колекціонуванні та дослідженні творів сучасних національних художників. Заснована 1969 року, галерея активно продовжує плідну роботу в цьому напрямі. Виставка 33 авторів, відкрита днями в Українському домі, дає можливість скласти уявлення про розвиток сучасного словацького живопису від початку 20-х років до наших днів. Тут представлені картини різних течій та напрямів відомих генерацій художників. Серед них такі особистості, як Густав Малего, Мілош Базовський, Юліус Якубе, Штефан Бендар, Вільям Хмел, Володимир Компанек, Йозеф Зелнехо та інші відомі творці.

Нинішня експозиція — початок плідного співробітництва з обміну культурними цінностями між Україною та Словаччиною.

США — під нашим крилом

Згідно з Договором про відкрите небо група фахівців Центру верифікації Генерального штабу Збройних Сил України спільно зі своїми американськими колегами здійснили тренувальний спостережний політ над більш як десятьма американськими штатами й виконала відповідну фотозйомку. Група перебувала у США з інспекційною місією.

Олександр МОРОЗ: Упевнений, що робота другої сесії Верховної Ради буде продуктивна

(Початок на 1-й стор.)

Третій напрям — процес конституційний. Мова йде про завершення підготовки прийняття Конституції України. Спочатку, безперечно, треба створити Конституційну комісію. Потім готувати проект Конституції. Я розраховую на те, що приблизно в грудні цього року матимемо змогу на сесії Верховної Ради розглянути варіант цього проекту.

Запитання кореспондента «Голосу України»:

— Ми вже знаємо склад парламентських фракцій і груп, які створені у Верховній Раді. Але відбулися довибори депутатів. Чи змінилася якось розстановка сил у Верховній Раді? І друге. Під час парламентських канікул Президент України видав ряд указів, скажімо, про кадрові зміни, про місцеві органи влади, які декотрі газети назвали мало не початком війни між Верховною Радою і Президентом. Як ви розцінюєте ці укази? І як на них реагуватимете?

На це запитання Голова Верховної Ради відповів так:

— На мій погляд, і попередній аналіз про це свідчить, що розстановка політичних сил у парламенті не змінилася. До Верховної Ради в основному прийшли люди поміркованi, які мають досвід практичної роботи. Думаю, що той, хто відповідально ставиться до зобов'язань перед виборцями, менше вдаватиметься до політичних дискусій.

Я хочу зустрітися з керівниками фракцій, з тими, хто входить до них. Зустрінуся з новообраними депутатами. Порадимося про розподіл їх між комісіями, фракціями і т. ін. Тобто йде нормальний процес вписування нових депутатів у парламентську діяльність.

Щодо указів Президента. Президент діє у межах Конституції. Вона передбачає його право здійснювати кадрові перестановки, і я гадаю, що ту частину кадрових питань, яка входить до компетенції Верховної Ради, також буде розв'язано.

Сподіваюся, що під час цього виходитимемо з необхідності й вироблення, і здійснення однієї лінії влади. Я розумію укази Президента як реалізацію функцій влади, тобто частини функцій влади, яку за Президентом закріплено.

Що стосується указів про органи влади, про підпорядкування, скажімо, голів Рад як керівників виконавчої влади на місцях безпосередньо Президентові, то це ми погоджували з ним раніше. Я зустрічався в суботу із керівниками обласних Рад, де ми ще раз підтвердили, що це справді той елемент виконавчої вертикалі, котрий сьогодні потрібен у суспільстві.

Думаю, знайдемо і баланс, і противаги між усіма гілками влади, отже, тут немає загрози для утвердження тоталітаризму.

Декотрі журналісти попросили Олександра Мороза докладніше розповісти, як ведеться робота над створенням нової Конституції, зокрема у який спосіб її прийматимуть.

— Мені здається, — сказав на це Голова Верховної Ради, — що моя попередня пропозиція приймати Основний Закон України на Всеукраїнському з'їзді Рад усіх рівнів може бути в силі й тепер, бо це є формою захисту Конституції від сваволі законодавчого чи виконавчого органів. А що такий з'їзд може збиратися не частіше, ніж раз на рік, він, безперечно, не дасть права комусь втручатися в конституційне поле.

Як конкретно буде розв'язано це питання, я не можу сьогодні сказати, бо прийняти рішення щодо цього має сесія Верховної Ради. Якщо вона одностайно чи конституційною більшістю голосів прийме рішення стосовно змісту Конституції, то тоді відпаде потреба в такому варіанті. Але можливо, я це припускаю, що ми не дійдемо згоди в усьому обсязі проекту Конституції, і тоді нам доведеться звернутися до громадян України, щоб шляхом референдуму визначити ті питання, стосовно яких не можемо дійти згоди. Тоді це буде підставою для продовження обговорення проекту після референдуму, і, можливо, доцільно буде використати той варіант, про який я казав раніше.

Актуальним для України лишається питання про створення Конституційного суду. О. Мороз переконаний, що Конституційний суд має бути сформовано. Дехто з оточення Президента був некоректний, кажучи про те, що цей суд сьогодні не потрібний. Та і в парламенті лунали такі думки. Нині чинна Конституція дала змогу сформувати Верховну Раду України, обрати Президента. Тож і питання з Конституційним судом має бути розв'язане. Цю інституцію створюють під умову дотримання Конституції всіма гілками влади.

Коли ми дотримуємося принципу розподілу функцій чи поділу влади, безперечно, має бути орган, який би давав оцінку діям влади. Крім того, в Законі про місцеві Ради передбачено досить серйозні права голів, наприклад, обласних Рад. Якщо своїми діями вони втручатимуться в конституційне поле і не буде органу, котрий даватиме оцінку таким вчинкам, ми можемо наробити чимало помилок. Щоб цього не сталося, таку оцінку й контроль за діяльністю структур влади, має здійснювати Конституційний суд. Вважаю, що ми дійдемо згоди з Президентом у цьому питанні.

Звичайно, журналісти не могли обминути «гаряче» на сьогодні кримське питання.

— Безперечно, — сказав глава українського парламенту, — Верховна Рада відреагує на ситуацію в Криму. Президія це вже зробила.

Я сподіваюся також, що ми матимемо можливість після розгляду питання, передбаченого порядком денним роботи Верховної Ради, — про постанову міськради Севастополя, розглянути ситуацію в Криму в цілому. Вірю, що цей розгляд буде виважений, толерантний, такий, як це належить робити у законодавчому органі держави.

Крім того, працюватиме спільна комісія Верховної Ради Криму і Верховної Ради України для впорядкування законодавства. Буде розглянуто ще цілий ряд питань, в тому числі і урядом України, щодо розв'язання кримських проблем сьогодні. А вони дуже серйозні, в тім числі економічна, санепідеміологічна ситуації. Мені здається, що за всіх негараздів є конкретний предмет для роботи влади, якщо вона відповідає за свої функції перед народом.

Олександра Олександровича запитали, як він оцінює стан підготовки до підписання довгострокового великомасштабного договору між Україною та Росією і чи буде в цьому документі підтверджено принцип непорушності кордонів.

— Принцип непорушності кордонів має бути передбачений в договорі, я з цього приводу мав розмову з тими, хто готує проект цього документа, — відповів О. Мороз. — Під час розмови з Віталієм Андрійовичем Масолом я ще раз переконався і згоден з ним, що перед підписанням цього договору потрібно розв'язати чимало проміжних проблем, знайти спільну основу для розв'язання питань, які потребують врегулювання в економічній, духовній, культурній та інших сферах.

— Вважаю, що не було б нічого дивного, якби з цієї причини візит Єльцина було відкладено, скажімо, на тиждень-два. Я не робив би з цього трагедії. Нам потрібен результат, а не просто ще один документ декларативного характеру.

Голова Верховної Ради України відповів на ряд інших запитань.

Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ.

Заява Президії Центрального Комітету Комуністичної Партії України

11 вересня 1994 року Президент Республіки Крим Ю.Мєшков видав ряд указів, які поряд з припиненням діяльності Верховної Ради Криму передбачають ліквідацію всіх органів Радянської влади.

Не виправдавши довір'я народу Криму, не виконавши своїх передвиборних обіцянок, Ю.Мешков, не знаходячи підтримки своєї авантюристичної політики з боку найвищого законодавчого органу Криму, який, до речі, складається з більшості його прихильників, вирішив встановити особисте одновладдя, а заодно і ліквідувати Ради, що йде врозріз не тільки з Конституцією Республіки Крим, а й з Конституцією України. Фактично припинено дію прийнятої Верховною Радою Криму Конституції.

Дії Президента Криму Ю.Мешкова можуть бути кваліфіковані не інакше як державний переворот, який може привести до непередбачуваних наслідків.

Президія Центрального Комітету Компартії України рішуче протестує проти антиконституційних, диктаторських дій Ю.Мешкова і вимагає від Верховної Ради, Кабінету Міністрів і Президента України вжиття дієвих і термінових заходів щодо приведення становища в Криму у відповідність до діючих конституцій України і Криму.

ЯКЩО ПАНИ СКУБУТЬСЯ...

Політична ситуація в Криму вийшла на черговий, мабуть, найвищий виток гостроти. Після багатьох випробувань на шляху становлення власної державності, постійних цейтнотів у відносинах офіційного Києва та Криму, неодноразових виборчих марафонів, перманентних приступів політичної гарячки законодавча й виконавча гілки влади пішли стінка на стінку.

Що ж чекає населення півострова найближчим часом? Скористаємося аналізом ситуації, який зробила партія Союз на підтримку Республіки Крим. **Її рівною мірою можна «звинувачувати»** і в проукраїнських і в проросійських настроях. «Напередодні зими Крим перебуває перед загрозою голоду, паливно-енергетичної кризи, подальшого руйнування народного господарства та структур життєзабезпечення населення... Постала реальна небезпека самому існуванню республіки».

От якою перспективою обертаються для населення Криму шість місяців діяльності президента, а за ним уряду і Верховної Ради автономії. Ось до чого веде політична сліпота під час виборів, ставка на дешевий популізм.

До такого сценарію подій певною мірою причетний і офіційний Київ. Своєю політикою щодо Криму він нагадує то галасливого крикуна, який благими намірами мостить собі дорогу в пекло, то пожежну команду, яка мчить на пожежу з цеберками в руках...

Здається, є ще два внутрішні чинники, які відіграли негативну роль у такому розвитку подій в Криму. Сподіваємося, продовольчий голод не прийде туди, бо там вистачає голоду інформаційного. Від нього сьогодні страждають і прості громадяни, і владні структури...

Сподіваємося, що не прийде в квартири, школи, лікарні, дитячі садки й холод зими, бо всюди вистачає холоду у відносинах між владою та політичними партіями, громадськими організаціями і т. ін. А ще більшою мірою на південному півострові відчувається холод українсько-російських відносин, що його всіма засобами підтримує команда «Сабурова-Мініна-Мешкова».

Як один з варіантів її дій в нинішніх умовах може бути звичайна гра на дві руки. Для розв'язання назрілих проблем гроші братимуть у Києві, паливо і т. ін. купуватимуть в Росії, а борги віддаватимуть власністю...

На жаль, це далеко неповний перелік проблем, закладених історією, поставлених часом, викликаних до життя політиками... Тому не випадково Крим розглядають як ще одну можливу гарячу точку на території колишнього СРСР.

І невідомо, як поведуться «сильні світу цього» за подальшого загострення ситуації. Чи вони дотримуватимуть принцип невтручання у внутрішні справи, чи зроблять все бажане й не бажане для безконфліктного розвитку ситуації в регіоні?

Історія вже вкотре вчить нас: влада має бути відповідальна. Не можна спекулювати, якщо не сказати гірше, в політиці щодо України та Росії. Шукати винного — вести до конфлікту.

У зв'язку з вищевикладеним і підтримуючи дії Президента України, Президії Верховної Ради України, спрямовані на припинення антиконституційних дій владних структур в Криму, політвиконком Трудового Конгресу України пропонує зробити такі кроки:

1. Заслухати на сесії Верховної Ради питання «Про хід виконання Закону України «Про представництво Президента України в Республіці Крим».

2. Створити державну комісію для всебічного аналізу ефективності рішень КМ України стосовно Криму.

3. Розглянути питання соціально-економічної ситуації в Криму на засіданні Кабінету міністрів України і прийняти потрібне рішення для її нормалізації.

4. Ввести до Кабінету міністрів України посаду віце-прем'єра з питань територій.

5. Ефективніше використовувати кадровий потенціал Криму в місцевій кадровій політиці.

6. Розробити й виконувати інформаційну програму для Криму.

Звертаємося до політичних партій та рухів із закликом до виважених дій. На першому місці — держава, а не вузькопартійні інтереси.

Якщо своїми діями президент, Верховна Рада, уряд Криму і надалі демонструватимуть професійну неспроможність, вважаємо за доцільне розглянути питання про введення Президентом України прямого президентського правління в автономній республіці.

Анатолій ТОЛСТОУХОВ,
координатор партії Трудовий Конгрес України.

«НРУ: місце в історії і політиці»

В Одесі відбулося урочисте засідання Великої ради Народного руху України, присвячене 5-їй річниці з дня заснування цієї організації. В ньому, крім членів Великої ради, взяли участь члени фракції НРУ у Верховній Раді України, гості, а також науковці з різних регіонів країни, що з'їхалися на науково- теоретичну конференцію «Народний рух України: місце в історії і політиці», яка розпочинається сьогодні в залі Палацу студентів Одеського політехнічного університету з ініціативи вчених цього вузу та Міністерства освіти України і названа всеукраїнською.

Чому саме Одесу, де місцева організація НРУ особливо не відзначається — ні кількістю, ні активністю, обрано місцем проведення ювілейних заходів? Причини тут, скоріше за все, такі: в Одесі з ініціативи професора Г.Гончарука, який очолив оргкомітет, вирішено було зібрати науковців (і чимало їх відгукнулося), аби осмислити п'ятирічний шлях НРУ, отож два заходи — конференцію та урочисте засідання — просто поєднали: позначилися, думаю, і добрі особисті взаємини двох народних депутатів України — голови НРУ В.Чорновола та мера Одеси Е. Гурвіца, хоча останній офіційно до Руху не входить. Не слід скидати з рахунку й відому гостинність одеситів — учасники ювілейних заходів сподіваються на створення добрих умов та гарний прийом.

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеса.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про День працівників освіти

На підтримку ініціативи працівників освіти України **постановляю:**

Установити в Україні професійне свято працівників освіти — День працівників освіти, яке відзначати щорічно у першу неділю жовтня.

Президент України
Л. КУЧМА

м.Київ, 11 вересня 1994 року

До співпраці з МВФ

На прохання постійного представництва Міжнародного валютного фонду в нашій державі прес-служба Верховної Ради України провела брифінг. Перед українськими і зарубіжними журналістами виступили радник управління зовнішніх зв'язків МВФ Роберт Расел, старший фахівець Джон Стеррелс, постійний представник фонду в Україні Лоран Ламіллар.

Вони торкнулися історії становлення цієї фінансової організації, якій нині виповнилося півстоліття. Докладно йшлося про можливості співпраці з нашою країною, котра в час переходу від жорсткої планової економіки до ринку потребує, але ще не має належного сприяння з боку Міжнародного валютного фонду.

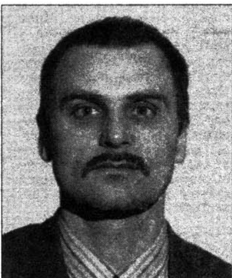
Гості відповіли на запитання журналістів.

Прес-служба Верховної Ради України.

НЕГАТИВНЕ ЗРОБИТИ ПОЗИТИВНИМ...

ЯК НАМ ПОЛІПШИТИ ТОРГОВЕ САЛЬДО УКРАЇНИ?

Ярослав ФЕДОРИН,
головний спеціаліст відділу з питань науки Кабінету міністрів України, доктор фізико-математичних наук, кандидат геолого-мінералогічних наук

Нещодавно Росія знову погрожувала перекрити засувки газо- і нафтопроводів за запізнення з оплатою за енергоносії. І справа тут не тільки в недисциплінованості наших користувачів, які не сплачують за нафту і газ, а ще й у тім, що в міжнародних цінах ми донедавна, та й тепер, маємо негативне зовнішньоекономічне торгове сальдо. Склалось це тому, що в рамках СРСР Україну було спеціалізовано на виробництві високоенергозатратної продукції важкого машинобудування, військової промисловості, сільського господарства, причому уваги енергозбереженню в умовах багатого на ресурси Радянського Союзу майже не приділяли. Після створення держави Україна неефективність нашої економіки проявилася відразу ж, і виявилось, що в міжнародних цінах ми ввозимо товарів більше, ніж продаємо. Україну часто порівнюють із Францією, яка близька до нас за своїм людським потенціалом, територією, розвиненою промисловістю і сільським господарством. Але структура господарювання у Франції різко відмінна від нашої. Так, в Україні на душу населення виробляють вугілля більше в 8,9 раза, природного газу — в 6,5, нафти — в 1,6, сталі — у 2,5 раза, але менше такої готової продукції, як м'ясо, — в 1,7 раза, молока — в 1,3, тканин — в 1,8, хімволокна — в 1,8, пластмас — у 7,2, легкових автомобілів — у 21,7, паперу — в 22,1 раза. Тобто чітко проявляється спеціалізація України як сировинно-напівфабрикатного регіону колишнього Радянського Союзу. Звичайно, в нас є і сучасні наука й технології та виробництва, але в цілому структура господарства має саме такий характер — сировинно-напівфабрикатний, з окремими розірваними технологічними ланцюжками сучасних виробництв. Такий тип економіки і є основною причиною негативного торгового сальдо України, яке, за даними Мінстату, в 1993 році склало 548,7 млрд українських карбованців з усіма країнами світу при загальному обсягу зовнішньоторговельного обороту 77119,5 млрд крб. Негативне сальдо в основному склалося за рахунок імпорту природного газу (—17970,8), дизельного пального (—2143,8), нафти (—2045,4), автомобільного бензину (—943,2), синтетичного каучуку (—424,1), вугілля (—238,2 млрд укр. крб).

Від'ємний баланс зовнішньої торгівлі України в основному склався за рахунок наших зв'язків з СНД і, насамперед, з Росією (—7102,0), Туркменистаном (—5588,8), Литвою (—512,7) та Естонією (—51,7 млрд укр. крб.) і спричинений закупками в Росії газу, нафти й нафтопродуктів, в Туркменистані — газу, в Литві — нафтопродуктів, плівки полівінілхлоридної, електродвигунів і ділової деревини; в Естонії — електродвигунів змінного струму, нафтопродуктів, білої бляхи, молока й молочних продуктів.

Основні статті українського експорту — це товари народного споживання, в тому числі харчові продукти, де в нас позитивний баланс (5948,7 млрд крб.), а також прокат чорних металів (6588,2), спирт (2968,0), залізна руда (1028,0), легкові автомобілі (942,3), вантажні автомобілі (925,6), феросплави (897,8), чавун (843,3), глинозем (759,5), міндобрива (679,3).

Навіть побіжний аналіз структури експорту й імпорту показує, що для поліпшення торгового балансу нашої держави слід діяти в трьох напрямках: по-перше, вишукувати можливість заміни імпортованих енергоносіїв видобутком власних, по-друге, провадити жорстку енерго- і ресурсозбережну політику всередині держави, що само собою зрозуміло, і, по-третє, збільшити експортний потенціал нашої держави.

Саме на цьому останньому пункті й хочу зупинитися детальніше.

Маємо все, щоб мати все

Оптимальною для держави є ситуація, коли вона продає багато готової високотехнологічної продукції, а купує лише сировину. Тоді багатство держави формується завдяки праці людей, а власні природні ресурси не виснажуються, або ж їх просто немає. Класичним прикладом такої країни є Японія.

Проте й продаж власних ресурсів, коли їх достатньо, за розумної політики керівництва також може привести державу до процвітання і за приклад цього можуть слугувати країни Перської затоки, Чилі, Австралія, ПАР. Але ще раз наголошую: благополуччя тих держав, що мають сировинний характер експорту, можливе лише за мудрого керівництва держави. Інакше це призводить до грабування народу. І за прикладами тут ходити далеко не треба — Радянський Союз був класичною державою із сировинною структурою експорту, але валютні кошти тут використовували не для налагодження високотехнологічного виробництва, а на розроблення й виробництво зброї чи були просто банально проїдені.

Як же бути Україні, яка має значний природний і сировинний потенціал, а також володіє хорошими технологічними рішеннями? Немає сумніву, що нам треба прагнути стати в майбутньому державою, яка була б серед передових країн світу в найсучасніших видах промисловості — аерокосмічній, радіоелектронній і комп'ютерній, автомобіле- й суднобудуванні і, звичайно, в сільському господарстві. Ми мусимо чітко усвідомити, що без розвитку цих галузей промисловості Україна буде відкинута з числа передових країн. А шанси на успіх в цих високотехнологічних видах промисловості в нас є.

У небі

Аерокосмічна галузь промисловості в Україні представлена такими велетнями, як ПМЗ в Дніпропетровську, виробничий комплекс ім. Антонова в Києві, Харківський авіабудівний завод, об'єднання з виробництва авіаційних двигунів «Мотор-Січ» у Запоріжжі, комплекс із виробництва систем керування «Хартрон» у Харкові та цілий ряд приладобудівних і наукових установ. Але ж для того, щоб конкурувати на світовому ринку авіакосмічної техніки і технологій, треба знайти свою «нішу». Думаю, що Україна має шанс поборотися за успіх на ринку великовагових транспортних літаків і аеробусів, але ж потрібно активніше боротися за це, а не шукати ринок збуту тільки в СНД. Практика показує, що коли виробляти за ринкових умов товар, орієнтований не на весь світ, а на якийсь економічний союз, то це призводить до програшу у конкурентній боротьбі. Адже вимоги на світовому ринку до цін і якості жорсткіші і в результаті ринок в тому ж економічному союзі завоюють інші виробники.

У цьому аспекті мене дивує, що досі в Україні не створено однієї, або й декількох акціонерних компаній на базі діючих виробництв з виготовлення аерокосмічної техніки. Всі наші авіа- і ракетобудівники поглядають на Росію і сподіваються на кооперативне виробництво з нею цієї техніки. Думаю, що ця позиція хибна, бо в Росії давно вже працюють над замкненням технологічного ланцюжка і виробництва літаків та ракет у цій державі, і поки наші авіапромисловці переминаються з ноги на ногу, вони втратять всі можливості випускати авіаційну техніку і будуть приречені випускати каструлі та сковорідки. Бо час не жде і конкуренти також — те, що було передовим словом техніки вчора, сьогодні вже — рутина.

А поки що нам є що запропонувати на світовий ринок — ті ж таки АН-70Т, «Руслан», «Мрія», АН-218, АН-74, АН-180 цілком конкурентоздатні. Відомо, що авіаційна техніка є одним із найдорожчих товарів — її ціна на 1 кг ваги виробу сягає 2,5 тисячі доларів США, тоді як того ж автомобіля — лише 25 доларів. Тобто якщо ми втратимо нинішній шанс виготовляти і продавати в світі літаки і космічну техніку, то це буде непоправною втратою для всієї української нації. Треба йти на всіляку співпрацю з країнами Заходу, щоб максимально враховувати запити його ринку. Завоюємо якусь частину ринку авіакосмічної техніки світу — будемо й на ринку СНД. А орієнтуючись на ринок авіатехніки СНД — втратимо і його в конкурентній боротьбі з російськими і західними компаніями.

Україна має непогану радіоелектронну базу — в виробництві озброєнь в Радянському Союзі наша республіка спеціалізувалася саме на цих системах, які становили значний відсоток від тих 35 відсотків військового призначення, що припадали на долю України у військовій продукції СРСР. Ми маємо, по суті, і власну «Силіконову долину» в районі середнього Подніпров'я, де виготовляють багато комплектувальних для сучасної радіоелектроніки. Маємо цілий ряд заводів у Києві, Харкові, Львові, Івано-Франківську, Дніпропетровську, інших містах, що виробляли мирну й військову електронну продукцію. Маємо, нарешті, і першокласні наукові установи цього профілю — взяти хоча б Інститут кібернетики АН України, чи колишнє об'єднання «Квант». Безперечно, що вибороти ринок радіоелектроніки та комп'ютерів у японських чи американських компаній важко, але якщо утворити акціонерні компанії, які об'єднали б у собі наукові підрозділи, виробництво та збут продукції, то певний шанс є і гарантом успіху слугує висока якість наших наукових розробок. Можливо слід спробувати в цьому питанні поставити на спеціалізацію в обладнанні електронікою електропобутової техніки та автомобілів. Адже це близько до військової спеціалізації наших підприємств і можливо саме тут наша «ніша» у світовому ринку.

Україна, маючи добре розвинені машинобудування і металургію, просто зобов'язана розвивати автомобілебудування. В нас є все, щоб через 10–12 років випускати 2–3 мільйони автомобілів щорічно. Та державна програма автомобілебудування, яка зараз прийнята, в цілому відповідає усім цим умовам, але було б доцільно передбачити в ній формування 5–6 автомобілебудівних компаній на базі ЛАЗу, ЗАЗу, КрАЗу, ЛУАЗу, заводу ім. Малишева та ще декількох центрів. На автомобілі ще довго буде великий попит у країнах СНД. І той, хто зможе випускати дешеві, прості, але доброї прохідності, добротно зроблені автомобілі, виграє на цьому ринку і зможе розраховувати на тривалий успіх. І, звичайно, треба боротися за світовий ринок.

На воді

Україні в спадок дісталась чи не найбільша частина суднобудівного комплексу СРСР, і ми здатні й спроможні виготовляти майже всі типи суден, що є у світі. Суднобудівні заводи в Миколаєві, Херсоні, Керчі, Феодосії, Києві можуть не лише забезпечити суднами нашу державу, а й більшу частину їх продавати. Так, згідно програми розвитку суднобудування до 2000 р., передбачено збудувати 102 танкери (із них на експорт — 52), 119 суден суховантажного флоту, 68 (з них на експорт — 59) одиниць пасажирського флоту на 17 тис пасажирів, а також 90 суден рибопромислового і понад 50 — допоміжного флоту. Але для успішної роботи, на мою думку, треба зараз створити одну-дві великі суднобудівні акціонерні компанії і вже через 5–7 років вони успішно конкуруватимуть зі світовими лідерами суднобудування.

На землі

Що ж до сільського господарства, то Україна, володіючи близько 30 відсотків світових чорноземів, просто приречена бути великою аграрною державою. Ці землі зобов'язані годувати не тільки себе, а й ще принаймні 100 млн чоловік. Але для цього потрібно розв'язати дві проблеми: ефективного землекористування і тари та упаковки. Вже ні для кого не таїна, що колгоспи й радгоспи не здатні ефективно працювати на землі. Проте розігнати їх одним махом зараз — це приректи наш народ на новий голод. Треба просто провести у всіх колгоспах і радгоспах паювання землі і майна, прийняти закон про приватну форму власності з правом продажу і закладу її в банку, а також встановити досить високий податок на землю. І в конкурентній боротьбі поступово виявиться, хто ж переможе — фермер чи колективне господарство. За такої умови вже через 3–4 роки Україна буде завалена дешевими продуктами. Але щоб ті продукти продати за кордон, треба, щоб вони були в сучасній тарі й упаковці.

Побіжний огляд наших експортних можливостей у високотехнологічних видах промисловості показує, що на реальні великі прибутки від них наша держава може розраховувати не скоріше, ніж через 6–10 років. Але потрібні валютні кошти. Найскоріше й досить ефективне розв'язання цієї проблеми — це іноземні кредити та інвестиції, але досвід останніх років показує, що західні країни й бізнесмени не палають бажанням кредитувати Україну і вкладати капітал в її економіку — наше недосконале законодавство та й потенційна нестабільність північного сусіда відлякують їх.

У землі

Отже, потрібно шукати власні джерела, які почали б приносити валюту вже в найближчі 2–3 роки. І такі джерела є — це наші корисні копалини. Україна за їх різноманітністю та запасами (крім нафти, газу, деяких металів) належить до найзабезпеченіших мінеральними ресурсами країн світу. На сьогодні ми маємо близько 90 видів розвіданих покладів корисних копалин, 8,5 тисячі розвіданих родовищ, з яких розробляють 4,5 тисячі. Наші запаси руд марганцю, заліза, титану, ртуті, урану, рідкісних елементів, сірки, графітів, каолінів, лицювально-декоративного каменю, мінеральних вод, цеолітів тощо такі, що не тільки забезпечують потреби держави, а й у значних обсягах можуть бути експортовані. Треба тільки прагнути продавати сировину максимального ступеня готовності, а не так, як тепер, коли той же каолін погано обробляють і продають в Італію по 35 доларів за тонну при світовій ціні від 100 до 200 доларів, наші граніти, лабрадорити у вигляді блоків вивозять до тієї ж Італії по ціні в кількасот доларів за 1 кубометр, а в Італії розпилюють їх на плитки і продають вже по 100–200 доларів за 1 квадратний метр, та ще й під італійськими фірмовими назвами каменю. А з 1 кубометра каменю виходить біля 40 квадратних метрів плитки.

Вважаю, що нині нам треба зробити аналіз наших мінеральних ресурсів і визначити ті їх види, які ми могли б без великих втрат для держави вигідно продати у вигляді максимально готових напівфабрикатів і готової продукції. Тут можна виручити чималі гроші. Так, тільки налагодження виробництва порцеляни, паперу, гуми, дрібносфероїдних каталізаторів для крекінгу нафти, інших видів продукції з каоліну може дати щорічно до 5–7 млрд доларів доходу. А прогнозні запаси каоліну в нас оцінюють в 4,5 млрд тонн — вистачить на тисячі років. Стільки ж можна виручити і від продажу виробів із гранітів, лабрадоритів, інших видів природного каменю, що нині популярні у світі. В Україні запаси цих ресурсів просто необмежені — майже весь Український кристалічний щит ними складений. Великий попит на такі вироби є в Японії, країнах Близького Сходу, Західної Європи. Для початку треба лише закупити декілька десятків зарубіжних ліній для переробляння каменю і поступово налагодити їх виробництво в нас. Така програма нині розробляється і хоч повільно, але впроваджується.

А ще ж є мінеральні води, бурштин, рідкісні елементи і метали, перспективи видобутку золота, алмазів тощо.

Що ж треба зробити, щоб природні ресурси працювали на державу сповна? Насамперед, терміново прийняти закони або внести поправки до вже чинних законів «Про надра», «Про концесії», «Про землю» тощо, які чітко регламентували б правові основи розроблення родовищ корисних копалин, платежів до бюджету і стосунки з місцевими органами влади. Без таких законів ніхто не ризикне вкласти свої гроші в розроблення родовищ. А ще потрібно лібералізувати правила вивезення продукції на експорт і встановити єдиний курс іноземних валют. Якщо все це буде зроблено і буде прийнято державну програму підтримки розвитку мінерально-сировинного та переробного комплексу в Україні, то ми вповні можемо сподіватися на додаткове надходження валюти вже через 4–5 років на рівні 5–7 млрд доларів. Відомо, що початком піднесення економіки Китаю став розвиток виробництва трикотажних виробів на основі бавовнику, що заполонили світовий ринок і дали кошти на модернізацію всього господарства. В Чилі таким рушієм, що витягнув економіку з прірви, була мідь. Певен, що нова економіка України постане на коштах, виручені від продажу продукції сільського господарства, металургії та мінерально-сировинно-переробного комплексу.

Новини від УФГ

Новий товар — «донорство» фінансового менеджменту

Уміння Української фінансової групи долати кризові явища, забезпечувати прибуток навіть за несприятливих умов, — один з відомих плюсів найбільшої вітчизняної фінансово-інвестиційної компанії. Досі в одних він викликав захоплення, у інших — ревність, у третіх — чорну чи білу заздрість. А ось з нинішньої осені ця зваблива бізнесова здатність УФГ стала товаром. Українська фінансова група приймає до управління капітали інших компаній, забезпечуючи по них гарантовані прибутки за допомогою знань і досвіду своїх фахівців. Нагадаємо, що в штаті центрального виконавчого апарату і численних регіональних підрозділів, дочірніх компаній групи працюють і співвітчизники, на власній практиці обізнані з міжнародними стандартами респектабельного ведення справ, і зарубіжні фахівці, що мають солідний стаж роботи у найвідоміших фінансово-інвестиційних структурах світу. Однією з перших переваги такого донорства забезпечила собі відома страхова компанія «Оранта». У вересні свої капітали до управління УФГ передає цілий ряд банків, промислових велетнів державного сектора, приватних компаній, сільськогосподарських колективів України. Частина з них уже на старті співпраці, обіпершись на інвестиції УФГ, відчутно стабілізувала своє фінансове становище.

Перший контракт — 800 мільярдів карбованців, перша інвестиція — 3700000 доларів

На таку суму прийняла фонди до свого управління зареєстрована місяць тому дочірня компанія Української фінансової групи «Траст-Капітал». Разом з іншим новачком групи — компанією «Український об'єднаний капітал» — вона відкриває кілька структур, що реалізуватимуть принципово нову схему інвестицій і приватизації в Україні. Адже офіційна система приватизаційних сертифікатів, на думку експертів компанії, не гарантує нашим співвітчизникам достатньо безпечних шляхів до власності, уможливлює численні зловживання. Тому УФГ, вірна своїм традиціям, не стала займатися сумнівним бізнесом. Розроблена її власними і зарубіжними фахівцями схема дає можливість приватизувати перспективні об'єкти за звичними на Заході стандартами. Про масштаб надій, пов'язаних з «новобранцями», свідчить бодай те, що лише до статутного фонду обох компаній Українська фінансова група вклала 3700000 доларів.

Чергове новосілля в ім'я швидкості й комфорту

Днями встановлено своєрідний рекорд: поштовий переказ із Києва до Буковини йшов рівно місяць. У цей же час Українська фінансова група встановила інший рекорд: її дочірня компанія «Ексчейндж Пойнтс» відкрила в Чернівцях відділення «Вестерн Юніон», завдяки якому отримати грошовий переказ тут можна буде за 10 хвилин. І не лише з Києва, а й з Нью-Йорка, Торонто, Лондона, Парижа, Рима, Тель-Авіва чи інших, більш як 22 тисяч міст планети, розташованих на всіх обжитих континентах. Адже там всюди є представництва світового лідера в сфері переказування грошей — міжнародної компанії «Вестерн Юніон». Працюють вони, як правило, 7 днів на тиждень, 24 години на добу. Забезпечують переказ грошей у межах кількох хвилин (не довше чверті години навіть у найвіддаленішу точку планети). Без будь-яких формальностей — не потрібно ні заповнювати бланки, ні пред'являти документи, чеки, кредитні картки: досить ввести до комп'ютера дані про величину переказуваної суми, назву міста, де чекає на гроші абонент і бодай його ім'я.

Протягом осені ця всепланетна мережа надшвидкісного електронного трансферу грошей істотно розшириться в Україні: за новосіллям у Чернівцях — новосілля в Одесі, у наступні місяці — в ряді інших міст.

Понад 3000000 доларів — особисто акціонерам УФГ

Таку суму підготовлено в компанії до виплати за дивідендами за 1994 рік. Нагадаємо, що Українська фінансова група досі утримує неофіційну першість у країні за цим показником. За минулий рік вона виплатила дивіденди на 4 місяці раніше визначеного терміну, тричі підвищувала їх розміри, виплативши по 11,78% на кожну акцію в доларах США. Нині буде виплачено не менш як по 28%.

За словами віце-президента УФГ В'ячеслава Скригіна, гарантовані компанією 28 відсотків уже розподілено для виплати. Одначе є резерви для того, щоб підняти рівень дивідендів. Та чи варто це робити? Адже й без того наші виплати (підкреслюю — реальні виплати, а не рекламні обіцянки) найвищі в СНД. За масштабами Заходу випадок безпрецедентний: там солідні корпорації рідко коли піднімають дивіденди вище за 2—4 відсотки.

ЯК ЗДОРОВ'Я, ЛІКАРЮ?,

або Дещо про життя відомчих медиків

Життя — за усталеної думки — безцінне. Але про те, що це далеко не так, найкраще, мабуть, знають медики. І в першу чергу — реаніматологи.

5 років тому, коли Чернігівський радіоприладобудівний завод звозив свою клініку, ще була якась можливість закупити медобладнання. А заввідділу анестезіології-реаніматології Станіслав Нечваль, нікому не довіряючи, особисто їздив до Ленінграда на завод «Красногвардеец». Тому сьогодні відділення — краще за обладнанням серед аналогічних у місті. Три дні на тиждень тут обслуговують чернігівців, які потрапляють до швидкої медичної допомоги. Хірургічні хворі, котрих готують до операцій і обслуговують після них, наркомани, алкоголіки у стані коми. Майже на кожне чергування сьогодні привозять п'яних. В основному — бомжів. Якщо у п'яного бодай подряпина — міліція везе його сюди. І їх, на відміну від витверезника, тут обслуговують безкоштовно.

У одного з хворих був важкий панкреатит (зруйнована підшлункова залоза). Були застосовані всі методики: очищення крові, опромінення її, введення ліків лімфотоками, барокамеру... На шосту добу врятували.

Ще випадок. У 16-річної дівчини відкрилася внутрішня кровотеча з вени. За її життя боролися три доби. Працівники відділення і сам лікар С. Нечваль здавали кров, переливши десятки літрів. Телефонували до київської клініки імені Шалімова, літаком Станіслав Нечваль доправив хвору до Києва, де її прооперували. Всі ліки брав із собою, бо в Києві їх теж не вистачає.

Останнім часом поширилося тяжке захворювання — лептоспіроз. Рятують тут і таких хворих...

Давно дискутують — чи допускати платну медицину? А вона де-факто вже такою стала. Поки що частково. Важко з медобладнанням і медикаментами. Раніше багато медапаратури можна було купити в нинішніх державах СНД. Сьогодні на це потрібні величезні кошти. В Україні власного медобладнання випускають мало, часто з комплектувальних, що їх знову ж таки виробляють не в Україні. Занепало донорство — і медики змушені просити родичів хворих здавати кров.

Не вистачає ліків — і просять тих, хто має родичів у Росії, привозити їх (ліки) звідти. Все це можна було б зробити на державному рівні, бо купувати щось у посередників (у яких все є) — надто дорого.

Лікарня ЧРПЗ шукає зв'язків з іноземцями. Шукає головлікар Юрій Шмаров, завідувач хірургічного відділення Микола Титаренко... Шукають, бо наша промисловість у виробництві антибіотиків, препаратів для наркозу поки що дуже відстає.

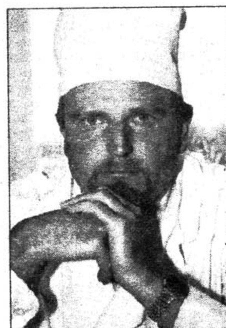
Займаються тут і вихованням студентів Чернігівського медучилища, ходять їм читати лекції. І все це — за символічну зарплатню. Педагогам підняли зарплату, військовикам теж. Лікарям — ні. Санітарка отримує сьогодні 250—300 тисяч. Доводиться працювати на 1,5—2 ставки. Лікарі хірургічного відділення Володимир Євсюк і Микола Лисенок, з якими постійно співпрацюють реаніматологи, про роботу на дві ставки кажуть так: на одну не проживеш, на дві вдома жити ніколи...

Микола ГРИЩУК.

На знімках: заввідділом анестезіології—реаніматології клініки ЧРПЗ Станіслав Нечваль; медучилище, Київський медінститут; робота у сільському фельдшерсько-акушерському пункті, різних клініках, тут — з 1990 року. Має друковані роботи, брав участь у нарадах з обміну досвідом, у тому числі міжнародних. Сьогодні, хоча й володіє англійською, за кордоном не буває: нема коштів; медична сестра Любов Руденко і старша медична сестра Ганна Михайленко.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Чернігів

«Інпродхарчомаш-94»

У Національному виставочному центрі в Києві пройшла третя Міжнародна спеціалізована виставка «Інпродхарчомаш-94». Організатори виставки — Торгово-промислова палата України та відома німецька фірма «Nowea international» — намагалися створити атмосферу, котра сприяла б укладенню контрактів між підприємствами харчової промисловості.

Прихильники традиційного поділу продукції у виставочних залах на вітчизняну та іноземну були посоромлені: експозиції українських підприємств нічим не поступалися відомим іноземним фірмам. Шкода, що їх було тільки вісім. А от, приміром, із Німеччини прибули представники 33 фірм й зразки продукції.

Сергій ЄВТУШЕНКО.

Була шинель, стала шанель

Магазин-салон швейцарської фірми «Темтрейд», яка спеціалізується на торгівлі французькими парфумами, має досить високу рентабельність. Заради справедливості слід відзначити, що більшість потенційних покупців відвідують магазин з екскурсійною метою.

У самому факті відкриття магазину на центральному проспекті Львова не було б нічого надзвичайного, якби не історія його відкриття. У цьому приміщенні був магазин «Спектр», який пропонував львів'янам різноманітні тканини. Львівська адміністрація уклала договір на оренду приміщення швейцарською фірмою, а працівники «Спектра» вдалися до заходів протесту: зачинилися в приміщенні магазину, заручилися підтримкою місцевої преси, по місту розклеїли листівки: «Львів'яни! Що вам більше потрібно: дорогі французькі парфуми чи тканини?»

Конфлікт розв'язано. Працівники «Спектра» підписали трирічний контракт з іноземною фірмою і продають парфуми.

«Інтелект».

Гайда, тату, у космос!

Малий Івасик докоряє татові-будівельнику, що його фірма надто повільно будує житлові будинки. Оленка, та й зовсім запевняє, що доки її тато запустить у космос корабель, вона десятки разів злітає у найвіддаленішу галактику й назад.

А все тому, що Івасик і Оленка реалізують свої сміливі задуми з допомогою іграшкових наборів типу конструктор, які їхня мама купила в магазині «Lego», котрий щойно відкрився у Києві.

Генеральний менеджер Дірк Люстіг задоволений справами. Магазин — це результат спільних шведсько-німецьких інвестицій, які, за його словами, в подальшому дадуть змогу відкрити такі ж магазини в інших великих містах України. Цікаво, що вартістю іграшки ці дешевші на 50% за ті, що продають на шведському ринку. Але Івасик та Оленка задоволені: українська промисловість нічого такого не пропонувала. І, до того ж, завдяки цим наборам є про що поговорити з батьками.

Сергій ЄВТУШЕНКО.

ВБИТО ЛЮДИНУ

Інженер-мисливствознавець Ясинського лісокомбінату Левко Тугай-Климпуш за давньою звичкою ще на зорі, о 5-й ранку, поспішав на роботу. В очі кинулося двоє молодиків під «мухою», котрі прогулювали собаку. Раптом один з них почав нацьковувати тварину на лісника. Той був вимушений захищатись топірцем. Коли ж і це не зупинило підпилих хуліганів, зробив попереджувальний постріл із службового пістолета.

Молодики ретирувалися. Але невдовзі повернулися і підступно напали на літню людину: збили з ніг, почали по-звірячому бити. Один з них вихопив у лісника топірець і завдав удару по голові. Забравши зброю, нападники залишили потерпілого напризволяще. Колеги знайшли його, але було пізно — дорогою до лікарні чоловік помер.

Міліція оперативно затримала одного із злочинців. А через кілька годин в руках у правоохоронців був і його спільник. Обидва ніде не працюють і мешкають у тому ж селищі — в Ясині. Порушено кримінальну справу, проводиться слідство.

Микола ГОРВАТ.

ЗАПЛАКАЛА БОГОМАТІР...

До церкви Святого Різдва, що в селі Воянах Новоселицького району Чернівецької області, почалося паломництво з усіх регіонів України, а також з Румунії, Польщі, Болгарії, Туреччини, держав СНД. Віруючі йдуть на поклін до ікони Божої Матері, на лику якої час від часу з'являються сльози. Багато людей везуть сюди безнадійно хворих у сподіванні на диво зцілення.

За цим чудотворним явищем спостерігало вище духовенство, ченці. Однак жодних офіційних заяв з цього приводу поки що не було.

Василь БАБУХ.

Нагодує «Привоз»

В Одесі ширшає мережа закладів громадського харчування — ресторанів, їдалень, кафе, які займаються благодійництвом. Ось і цими днями почав запрошувати малоімущих на безплатні сніданки та обіди відомий ринок «Привоз», що має кілька таких закладів. Складено графік їхньої роботи з обслуговування незаможних відвідувачів. У будні, з 8 по 12 годину, вони можуть харчуватися в кафе «Силует», «Комбінат», «Менеджер» чи «Бутерброд», а по суботах і неділях їх запрошують ресторан «Хвиля» і кафе «Пиріжкове» чи кафе «Біла акація» і «Гамбургери».

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеса.

Квиток або життя

Контролер в одному із житомирських тролейбусів спіймав «зайця» — неповнолітнього. Один з пасажирів заступився за нього. Це спричинило такий гнів контролера, що він на зупинці з силою виштовхнув 40-річного чоловіка в двері. Той упав, ударився головою об бордюр тротуару. Смерть настала миттєво...

Олексій КАВУН.

НА ШЛЯХУ ДО РИНКУ ПОТРІБНА БУДЕ ВІДВАГА...

У візитці одного з експертів дослідного центру Дойче банку Урсули Байройтер зазначено, що вона — «international economist». Кілька днів тому пані Байройтер відвідала Київ, де ось уже два роки функціонує представництво цього одного з найбільших не тільки в Німеччині, а й у світі банку.

Я знайома з пані Байройтер кілька років і знаю, що після її поїздок країнами СНД з'являється глибокий аналіз економіки цих регіонів. До речі, фахівці довіряють думці пані Байройтер, бо разом з неупередженістю вона з великою доброзичливістю й розумінням ставиться до проблем, що їх переживають колишні республіки колись величезної держави.

Нинішній приїзд експерта Дойче банку пані Байройтер аж ніяк не випадковий. У Києві вона працювала з багатьма спеціалістами різних галузей. Отож читачам, гадаю, цікаво буде знати її думку про ситуацію, що склалася в Україні.

— Пані Байройтер, ви побували в багатьох країнах СНД, а тепер ось в Україні. Які ваші спостереження?

— Хоча вихідні дані для ринкових відносин в Україні були значно кращі, ніж, наприклад, у Туркменистані, вона нині відстає в своєму розвиткові. Ясна річ, цьому багато причин.

Та, на мій погляд, головна причина відставання все ж таки в іншому чиннику — політичному. Зрозуміло, що процес створення державності надзвичайно складний, але мені здається, що політики в своїх дискусіях часто забувають про тих, задля блага яких іде ця дискусія.

Знаєте, є паралельність економічної ситуації у колишній НДР і в деяких країнах СНД, зокрема в Україні та Білорусі. Це, наприклад, рівень конкурентності. Внаслідок створення монетарного союзу нашу промисловість за одну ніч протиставили західній, а через нереальний обмінний курс її продукція виявилася неконкурентоспроможною на західному ринку.

Таке сталося і з Україною: її передовий промисловий потенціал не зміг перейти на інші ринки, бо промисловість була енерго- і матеріалоємна. Постала ще одна проблема: країна виявилася не готова платити за енергопостачання за світовими цінами. Мені здається, про це просто ніхто не думав, тому такою драматичною для України стала реальність.

Та потенціал Україна має високий. І насамперед у сільському господарстві та рівні освіти людей, зокрема технічного.

— Вважають, що така складна ситуація склалася через втрату Україною ринків збуту?

— Значною мірою. І становище змінилося так сильно, що нині країни СНД, які мають ресурси і які Україна раніше забезпечувала продовольством, здатні купити їх у інших партнерів значно дешевше й кращої якості.

— Здається, ми вже оговталися від ілюзій швидкого успіху в зв'язку із здобуттям незалежності й починаємо замислюватися: куди йдемо? А яким вам бачиться цей шлях?

— Головна проблема все-таки пов'язана зі становленням держави, а це швидко не буває. Гадаю, Україна ще не визначилася, де її місце в світі і куди вона хоче йти. Може, це буде неприємно, але я гадаю, що крім самої України — вирішити, куди йти — не зробить ніхто.

— Багато хто вважає, що ми йдемо до СРСР...

— Ви жартуєте? Думаю, після недавніх президентських виборів це має вирішитися. Іде такий тиск самого матеріального життя на уряд і Президента, що зміни мають відбутися. Бо нижче опускати життєвий рівень не можна. Не хочу прогнозувати, але мені здається, тут ситуація залежить від менталітету народу: ви якось довго думаєте, та зате швидко робите...

— І все-таки, як ви вважаєте, за останні три роки було в Україні якесь просування вперед?

— Безумовно. Зростаюча тіньова економіка — яскраве тому свідчення. Очевидно, що здібності у людей є.

На жаль, погоду, і погану погоду, у вас усе ще роблять монополісти. Хоча я розумію, що перехід від планової до ринкової економіки — це дуже складний і відважний крок і знайти безпечний шлях важко.

— Скажіть, будь ласка, чи можливі ринкові відносини, якщо держава офіційно заявила: земля не буде товаром?

— Ринкова економіка грунтується на приватній власності, в тому числі й на землю. Я банкір.Тому розмірковуватиму з цієї точки зору. Банк завжди видасть кредит власникові землі, бо в нього є гарантія, що гроші так чи інакше повернуться. Та я і розумію, чому ваша держава займає таку позицію: треба щадити почуття людей, які звикли жити інакше. Цей процес треба пережити.

— Але ж це гальмує входження до ринку...

— Безумовно. Та, за моїми спостереженнями, все-таки у вас головний чинник в тому, що земля колись стане предметом власності. Вже тепер є можливість застосовувати різні проміжні форми, скажімо, довгостроковий лізинг (вид оренди. — **В.П.**), на 50—90 років навіть з правом успадкування, і цю землю пропонувати як гарантію банкам.

— За яких умов західні інвестори прийдуть на ринок України?

— Бачте, нині конкуренція багатьох країн світу за залучення іноземних інвестицій — величезна. Щодо України, то вони прийдуть за умови політичної та економічної стабільності. Адже коли підприємці читають у газетах, що три гілки влади — президентська, законодавча й виконавча — ніяк не дійдуть згоди, то вони сумніватимуться. Я не кажу про стовідсоткову дружбу цих властей, та хочеться бачити їх здатність знаходити консенсус.

Та й це тільки вираз — «ринкова стихія». Але ж підприємці так жорстко планують свою діяльність, особливо перспективну, що нам і не снилося. Отже, вони мають переконатися в тому, що Україна послідовно йде шляхом реформ, робить серйозні кроки щодо експорту, ціноутворення, приватизації, яку, на жаль, у вас зупинено...

— Ви так вважаєте?

— Так. На Заході про зупинення вашої приватизації думка однозначна. Цей факт підтверджується тим, що купівля—продаж нині в Україні неможлива.

— Пані Байройтер, а який головний висновок ви зробили, проаналізувавши ситуацію в Україні?

— Що без фінансової підтримки Заходу перехід до ринкових відносин її дуже утруднено. В Україні немає грошей для перебудови промисловості. Тому сьогодні найважливіша роль держави — у виробленні стратегії просування вперед, створенні при цьому цікавих і вигідних умов для іноземних інвесторів. І не тільки для них. Коли західний підприємець переконається, що його українські колеги також вкладають власні гроші в розвиток економіки, то, повірте, вони охочіше приходитимуть на ваш ринок.

Інтерв'ю взяла Валентина ПИСАНСЬКА.

ЗА ПРАВОМ ОСТАННЬОГО СЛОВА

Тисячі хворих приїжджали по спасіння до невеличкого містечка Захонь, що поблизу кордону з Україною. Вони годинами терпляче вистоювали чергу на прийом до професора Береша. Він не відмовляв нікому.

Я попросила доктора Береша розповісти про його винахід, що рятує людей від багатьох хвороб.

— Бажання жити — природне. Поки людина живе, вона сподівається, вірить у диво. Протягом усього свого життя я шукав способу, як позбавити людей від хвороб. І знайшов. Причому мій препарат швидше відвертає їх, допомагає опорним силам, так званій імунній системі організму, боротися з ними.

— Цілком зрозумілий інтерес до вашого препарату. Розкажіть, будь ласка, що він собою являє?

— До його складу входить набір макро- і мікроелементів, потрібних для нормального існування людини. Кожен з нас — частка природи. І коли б ми своєю нерозумною діяльністю не порушували її гармонії, то менше хворіли б. Але всілякі впливи — опромінення, токсичність атмосфери, виробництво й застосування синтетичних матеріалів, консерванти в їжі, пестициди, вихлопні гази, нервові стреси, куріння тощо — негативно впливають на імунну систему, розбалансовують її, тим самим зменшуючи здатність боротися з хворобами.

Краплі, які я винайшов, поповнюють організм людини потрібними мікроелементами, збалансовують за їхньої нестачі й надлишку, тобто вирівнюють порушену гармонію імунної системи. Краплі не лікують, але вони допомагають організмові людини боротися з болячками. Адже відомо, що найкращий лікар — це організм, який сам переборює хвороби.

— Навколо крапель багато суперечок: чи лікують вони чи ні онкозахворювання?

— За моїми спостереженнями пухлинні захворювання здебільшого настають безсимптомно, себто без ознак, непомітно утворюючись в організмі людини. Тому пухлинні хвороби легше відвернути, ніж лікувати. Я створив препарат, який саме відвертає пухлинні й інші захворювання. Він, я цього певен, гальмує їхній розвиток. Краплі надзвичайно ефективні й для профілактики та лікування захворювань імунної системи, а також за порушеного обміну речовин.

— Що ви порадили б людям, які розумно піклуються станом свого здоров'я?

— Не чекати, поки хвороба дасться взнаки. Краще її відвернути. Саме як засіб цього я, застосувавши краплі, й винайшов названі механізми. Адже, на жаль, ми живемо за таких екологічних обставин, що кожен мусить боротися за самозбереження, якщо хоче жити.

Інтерв'ю взяла Валентина ПОЛІЩУК.

P.S. Консультації учених-медиків про застосування крапель Береша можна одержати в аптеках: Київ-1, Хрещатик, 2, «Український дім», тел. 229-09-97; Київ-10, Кловський узвіз, 13-а, тел. 291-48-50.

Продиктовано в номер

Про ознайомлення з тонкощами американської приватизації

Триває візит до столиці США групи народних депутатів України на чолі із заступником Голови ВР Олегом Дьоміним. У складі делегації — голови і члени ряду комісій Верховної Ради України, які знайомляться з американським досвідом приватизації.

Члени делегації відвідали Раду національної безпеки США, де зустрілися зі старшим директором РНБ Ніколасом Бернсом та спеціальним помічником Президента США Роуз Гьоттемюллер. Американська сторона високо оцінила дії України з виконання Тристоронньої Заяви України, Росії та США, участь України в програмі «Партнерство заради миру».

Делегація парламенту України відвідала також державний департамент США, де взяла участь в пленарному засіданні разом з керівниками основних американських урядових організацій та відомств, які подають економічну, технічну та експертну допомогу Україні.

На засіданні обговорювали плани та програми допомоги Україні в реформуванні її економіки на макро- та мікроекономічному рівні.

Затоваришували парламентами

Посол України в Литовській Республіці Р.Білодід зустрівся з Головою Сейму Литви Ч.Юршєнасом.

Під час бесіди обговорювалися питання розвитку україно-литовських стосунків. Особливу увагу було приділено поглибленню двосторонніх зв'язків між Верховною Радою України та Сеймом Литовської Республіки. Сторони підкреслили необхідність обміну парламентськими делегаціями, а також створення міжпарламентської робочої групи для розв'язання практичних питань співробітництва.

Р.Білодід проінформував Ч.Юршєнаса про внутрішньополітичну ситуацію в Україні, в тому числі про розвиток подій у Криму. Також були заторкнуті проблеми загальноєвропейського та регіонального співробітництва, а також питання, пов'язані з підготовкою офіційного візиту Голови Сейму Литви в Україну, який відбудеться найближчим часом.

Кому віддадуть портфель

Після смерті Манфреда Вернера, який тривалий час посідав пост Генерального секретаря Північноатлантичного Союзу, на його місце є вже кілька кандидатів.

На портфель Генерального секретаря НАТО претендують міністр закордонних справ Бельгії В. Клас, а також відомий дипломат-посередник у справі врегулювання боснійської кризи норвежець Т. Столтенберг. Хоча кандидатуру останнього підтримали Данія та Норвегія, проте брюссельські, добре поінформовані офіційні джерела схильні думати, що крісло генсека Північноатлантичного Союзу займе бельгійський міністр закордонних справ Віллі Клас. Окрім уряду Бельгії, цю кандидатуру підтримує Франція і Німеччина. Віллі Клас на цій посаді влаштовує і Сполучені Штати Америки — локомотив НАТО, бо бельгійський міністр закордонних справ уже не раз демонстрував свою прихильність до США.

Молдова підтримає, якщо її залишать війська

Молдова висловилася за прийняття Росії у Раду Європи, але з умовою, що Москва надасть гарантії щодо беззастережного виведення 14-ї армії з Придністровського регіону республіки. Про це заявив у Кишиневі голова комісії з зовнішньої політики парламенту Молдови Д. Дьяков після повернення з Німеччини, де він брав участь у засіданні політичної комісії Єворади.

«Ми вважаємо, що вступ Росії до сім'ї європейських держав сприятиме процесам демократизації в цій країні, — сказав він. — У той самий час ми звернули увагу високого форуму, що в Росії є проімперські сили, які підтримують сепаратистський режим у Тирасполі і висловлюються проти досягнутих на російсько-молдовських переговорах домовленостей про виведення 14-ї армії Росії з Молдови». За його словами, делегації багатьох країн підтримали позицію Молдови щодо російських військ.

ГЕНЕРАЛ, ЯКОГО СТЕПАН ХМАРА ХОЧЕ ЗВІЛЬНИТИ З РОБОТИ

Точки зору

Ось такий погляд на один з ланцюжків кадрових перестановок, що почалися в МВС України з приходом туди нового міністра, пропонує нашим читачам керівник УВС Львівської області. А щоб цей погляд на проблему не був надто суб'єктивний, однобокий, ми запропонували висловитися з цього приводу й «антигероям» сповіді генерала Івана Мотринця — голові Постійної парламентської Комісії з питань боротьби з організованою злочинністю й корупцією полковникові Григорію Омельченку і членові цієї комісії Степанові Хмарі, яких, власне, й звинувачує у виникненні цієї конфліктної ситуації Іван Мотринець.

У Міністерстві внутрішніх справ України киплять пристрасті — триває оновлення керівного складу. Усі чекають відповіді на запитання: хто йде, а хто залишається. Не бракує не тільки емоцій, а й пліток. Генерал-полковника Валентина Недригайла, якщо вірити одній з них, вже мали б заарештувати. Голова Комісії ВР з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією пан Омельченко вже кинув стріли у перші жертви. Українське радіо передало, що серед перших пан Омельченко звільнив би начальників управлінь внутрішніх справ Полтавської, Київської і Львівської областей.

Генерал Недригайло тим часом стає народним депутатом України. Генерал-лейтенант Іван Мотринець продовжує керувати УВС Львівської області, хоча за однією з версій мав би працювати на посаді першого секретаря посольства у Румунії чи в Угорщині. А одну з пліток нам довелося перевіряти пізно ввечері, коли подзвонили до корпункту й запитали: чи правда, що Мотринець кілька годин тому потрапив у автокатастрофу?

Генерал Мотринець, з'ясувалося, живий і навіть погодився відповісти на кілька незручних запитань. А того вечора, як і батьки інших абітурієнтів, переживав, чи успішно здасть вступні екзамени на юридичний факультет його син.

— Я почуваюся нормально, фізично здоровий, у катастрофу не потрапляв, — так почалася наша розмова з начальником УВС Львівської області генерал-лейтенантом Іваном Мотринцем. — Плітки про мене різні розпускають. Кажуть навіть, що мене заарештували. Я вже мав бути в Чехії, Словаччині, Росії. А почалося все після виступу пана Омельченка. Я не знаю Григорія Омеляновича. Зі мною він не розмовляв, мене не бачив. І звідки взялася інформація, що мені треба кудись йти, не знаю.

— **Ви ж не єдині, про кого тепер дуже багато чуток.**

— Хочу сказати одне. Щойно я вивчав кримінальну справу професорської сім'ї, яку вивезли зі Львова у вагоні на схід лише за те, що колядували на Святий вечір. Я не хотів би, щоб нас сьогодні залякували безпідставними заявами. Я не хотів би, щоб ми сьогодні повернулися до тих страшних часів. Інкримінувати може тільки суд. Я за собою нічого не відчуваю. Чесно працював і віддав службі 29 років. А плітки в нас розпускають декотрі політичні лідери, які у Львові не знаходять підтримки й подалися до Києва.

У мене є сім'я, дорослі діти, друзі. І за кожне слово треба відповідати.

— **Пане генерале, чому ж все-таки звинувачення лунають на вашу адресу?**

— Я вважаю, що маю право на слово у своїй державі. Є Конституція, яка мене захищає. Ніколи й нікого не звинувачував без підстав. На запити народного депутата Хмари приїжджали з двома перевірками. Пан Хмара вважає, що на Львівщині не ведеться боротьба з організованою злочинністю і запитує, чому мені надано чергове звання генерал-лейтенанта. Боротьба ведеться. Не наводитиму статистики. Вона є в міністерстві. Але ж нехай подивляться, що було два роки тому й що робиться нині. І за тогo нашого жебрацького забезпечення. Працюємо на ентузіазмі. Хоч тепер це слово не модно говорити. І ще одне. Ми ж не можемо Львівську область відгородити китайською стіною. Це вже було в недалекому минулому.

— **Пане генерале, чому ж усе-таки пан Омельченко зробив такий висновок?**

— Я вважаю, що проти мене працює група людей, яка мене постійно на всіх рівнях компрометує. І скажу чому.

Пригадайте собі 1992 рік, 8 травня. В оперному театрі має відбутися урочиста подія, присвячена Дню перемоги. Приходять керівництво області, ветерани, а купка негідників, я не побоюся цього слова, їх обпльовувала й зірвала офіційний захід. Ніхто з керівників УВС не прийшов на допомогу. Я тоді працював заступником начальника УВС і був куратором місць позбавлення волі. І мене кинули до оперного, бо треба було комусь відповідати. Я пішов і допоміг голові обласної Ради і представникові Президента. Урочисті події відбулися в Будинку офіцерів.

Другий випадок — 7-го листопада. Наші хлопчики з УНСО вирішили провести у Львові свій демарш з псами, в уніформі, з палицями. Що має робити міліція, коли порушують громадський порядок? Наводити порядок. Що «Беркут» і зробив. Мені тоді винесли вирок, казали, що я дечого не розумію. Я — за національне відродження, але принижувати людську гідність міліція нікому не дозволить.

Пригадайте ще кілька нападів на різні громадські установи, побиття редактора газети «За вільну Україну», інцидент у «Високому замку». І всюди втручалася міліція. І цілком зрозуміло, що деяким політичним лідерам наша активність не подобається. А вони хочуть створити на Галичині свій мікроклімат і влаштовувати свої демарші. Так не буде. Ми діятимемо суворо в рамках закону.

Перед виборами ситуація ще більше напружилася. Вважали, що Микола Горинь програє вибори. Але народ зрозумів: якщо до влади на Галичині прийдуть ті, що планували, може дійти до крові.

Але є ще одне. Кому сподобається, що я розігнав п'яниць, які були в управлінні. Об 11-й годині коридорами ходили п'яні працівники. О 3-й вони покидали управління.

Сьогодні робочий день заступників начальника управління починається о 8-й ранку з оперативної наради. Багатьом це не сподобалося. І один політичний лідер став шукати серед працівників ображених, зайнявся їх вербуванням. Він знайшов їх, і вони пліткують разом з ним. А відчувши, що у Львові підтримки не мають, подалися до Києва. Почали атакувати міністерство, керівників, створювати навколо мене напружену атмосферу. І в такий спосіб вийшли на Комісію по боротьбі з корупцією. Там створили мені імідж негідника. Але вони помилилися. Мій девіз: пройти через болото і залишитися чистим. Але чи вдасться їм це зробити? Дуже сумнівно.

— **Пане генерале, але ж на Львівщині не розкрито низку тяжких злочинів, що їх виконували на замовлення.**

— Усі злочини виконують на замовлення. У нас не низка, а чотири нерозкриті злочини, скоєні у 1991–1992 роках. Це — картинна галерея, «Гранд-готель», «Арсенал» й Олеський замок. Не можна сказати, що у Львівській області найстрашніша криміногенна ситуація. Картина майже в усіх областях однакова.

Розмову вів Богдан КУШНІР.

Степан ХМАРА:

— Стиль п. Мотринця знайомий. Спроба напустити туману, відвернути увагу громадськості від головного, безсоромно підтасувати факти і в такий спосіб створити враження діловитості й упевненості.

Що ж до розмаїтих чуток, то вони, напевно, виходять з найближчого оточення п. Мотринця, щоб потім засвідчити їх очевидну безпідставність.

А ось твердження, що п. Мотринця нібито залякують «безпідставними заявами» (мається на увазі виступ п. Омельченка), то тут генерал, м'яко кажучи, загинає, бо ці заяви грунтовані на конкретних фактах. І помиляється п. Мотринець, коли заявляє, що «інкримінувати може тільки суд». Суд визначає ступінь вини і встановлює міру покарання або виправдовує.

Що ж до моїх виступів і депутатських запитів, то їх метою було на конкретних фактах показати незадовільний стан справ у Львівському УВС, а також розкрити причини такого стану для того, щоб їх усунути. Так, ще 30 листопада 1993 року у виступі на сесії Львівської обласної Ради я наводив факти зловживань п. Мотринця службовим становищем, приклади шахрайства і службових фальсифікацій, призначення на відповідальні посади до УВС працівників, які скомпрометували себе і свого часу були звільнені з органів міліції через службову невідповідність або навіть скоєння злочинів. Я вказував і на те, що з вини начальника УВС були штучно створені нестерпні умови служби працівникам управління боротьби з організованою злочинністю. Але з того часу практично нічого не було зроблено для виправлення ситуації, бо в цьому не були зацікавлені ні сам Мотринець, ані його покровителі: голова Львівської обласної Ради, представник Президента, а також київські протеже генерала.

Мені доводилося звертатися з депутатськими запитами до керівництва МВС України. Перевірки проводили, але все закінчувалося нічим: довідки складали фальшиві, ситуація не покращувалася, а винних брали під захист.

14 червня і 4 липня я повторно зробив депутатський запит тодішньому міністрові внутрішніх справ, де наводив, підкреслюю, конкретні факти зловживань, шахрайства, службових фальсифікацій начальника УВС області п. Мотринця. Є всі підстави, щоб за ними порушити кримінальну справу проти п. Мотринця, і вже не може бути мови, щоб він залишався на займаній посаді.

У львівській пресі за останні два місяці було п'ять публікацій, які розкривають жахливі порядки чи, радше, безпорядки у Львівському УВС. Нині працює комісія МВС з перевірки діяльності Львівського УВС. Свою роботу вона ще не закінчила, але більшість фактів, які були вказані у моїх запитаннях, вже підтвердилися.

А решту, і найважливіше скаже службове розслідування, яке проводять МВС і Генеральна прокуратура. Неодмінно мусять бути кадрові зміни в керівництві УВС області, бо без цього не може бути мови про очищення від корумпованих і бездарних працівників цієї надто важливої правоохоронної структури. Це вкрай потрібно для того, щоб по-справжньому боротися з організованою злочинністю, яка набрала розмаху епідемії.

Григорій ОМЕЛЬЧЕНКО:

— Виступаючи разом із першим заступником міністра внутрішніх справ України генерал-лейтенантом Олександром Іщенком у прямому радіоефірі програми «Незалежність», я як голова постійної Комісії і член Президії Верховної Ради України висловив думку, що за своїми діловими й моральними якостями ряд керівників УВС областей, зокрема генерали Володін (Київська область), Мотринець (Львівська) і Міщенко (Полтавська), не має права залишатися не лише керівниками правоохоронних структур, а й працювати в них.

Якщо ж панові Мотринцю дещо незрозуміло, то я розшифрую.

Недавно Львівщину потрясла публікація «Двобій» із досить промовистим підзаголовком «Майор міліції протистоїть не лише злочинному світові, а й керівництву УВС Львівщини — компартійного і демократичного призову». Надбанням гласності стали порядки, що панують в УВС на чолі з генералом Мотринцем. Майор Павло Бернацький, у своєму двобої зі злочинним світом не лише не отримав належної підмоги від своїх керівників, а й елементарного захисту. Понад місяць «гуляв» у надрах львівської міліції його рапорт про те, що над ним та його сім'єю нависла небезпека з боку злочинців. Просив допомоги, та допомоги так і не отримав. І не дивно, адже ще раніше очолюючи один з райвідділів міліції Львова, молодий підполковник Іван Мотринець написав неправдиву доповідну генералові про те, що його підлеглий Бернацький загубив цілком таємні документи і поновляти такого працівника в органах внутрішніх справ, мовляв, недоцільно. Ось так в області поводяться зі справжнім професіоналом, чий передовий досвід торік розповсюджено по всіх підрозділах МВС України. Павлу Бернацькому було відмовлено у наданні чергового спеціального звання, зате позачергові звання, аж до полковників, отримують ті, хто не розкрив жодного злочину, не затримав жодного хулігана, мало того, свого часу були звільнені з органів за розвал роботи.

До публікації в пресі відкритого листа начальнику УВС Івану Мотринцю змушений був вдатися від безвиході підполковник внутрішньої служби з Львівщини Богдан Корніят, який відверто вказує на дуже поширену в УВС практику укриття злочинів, фальсифікації статистичних даних. Ось вам свіже підтвердження: днями на вимогу нашої Комісії Генеральна прокуратура порушила кримінальну справу про укриття львівською міліцією правопорушення, яке скоїв [illegible] колишнього представника Президента в області С. Давимуки.

За таких умов в області не розкрито чотири особливо резонансні тяжкі злочини — пограбування картинної галереї, Олеського замку, «Арсеналу», убивства одного з керівників «Гранд-готелю» та одного з тіньових лідерів регіону «Завіні». Та й чи могло бути інакше, якщо, скажімо, спецпідрозділ боротьби з організованою злочинністю з «барської» руки начальника УВС області не має найелементарніших умов для роботи — на 18 працівників УВС виділило одну-єдину невеличку кімнату, що раніше слугувала за кімнату для відпочинку начальницьких водіїв. Це ж знущання. Як же тоді бути із вимогами Закону «Про міліцію України», де в статті 17 зазначено, що працювати у міліції можуть лише особи, здатні за своїми особистими, діловими й моральними якостями виконувати функціональні обов'язки?

Тим часом генерал Мотринець набиває руку на написанні детективних повістей, п'єс, створюючи таким чином імідж борця зі злочинністю і вхитряється протягом двох років «дослужитися» до генерал-майора й генерал-лейтенанта. Мало того, завдяки хитрим квартирно-дачним комбінаціям він задовольняє й свої житлові апетити. Маючи, скажімо, чотирикімнатну квартиру загальною площею 119,6 квадратного метра, він залишає її своїй рідні й, обійшовши своїх підлеглих, які роками чекають житла, з дружиною отримує ще одну квартиру — трикімнатну. Наче не для нього і таких, як він, писано статтю 5 «Етика поведінки державного службовця» Закону «Про державну службу», де, зокрема, зазначено, що державному службовцеві заборонено вчиняти дії, які можуть бути розцінені, як використання свого службового становища у корисливих цілях і у власних інтересах...

А що в згаданому виступі по радіо я сказав, що названі мною начальники УВС областей мають подати у відставку, то загляньмо ще й до статті 31 «Відставка державного службовця», де чітко вказано, що однією з підстав для подання у відставку є етичні перешкоди для керування на державній службі.

Після того радіовиступу подали у відставку начальник УВС Київської області, ряд членів колегії МВС, а з Мотринця — як з гусака вода... Якщо так триватиме й надалі, то наша Комісія змушена буде відповідно до ст. 25 Закону «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» поставити питання перед керівництвом МВС України про звільнення генерала Мотринця із займаної ним посади.

Підготував Анатолій БЕНЬ.

Акціонерне товариство побуту «Побутсервіс» повідомляє:

Згідно з законом України від 19 вересня 1991 року ст. 30 «Закон про акціонерні товариства» встановлено строк на розповсюдження акцій не більш як 6 місяців, а також у зв'язку з реєстрацією інформації про випуск акцій про початок їх продажу з 1 квітня 1994 року, правління АТ «Побутсервіс» повідомляє, що закінчення строку продажу акцій — 30 вересня 1994 року, замість раніше опублікованої інформації в газеті «Факт» від 25 лютого 1994 р., у якій строк закінчення продажу акцій було встановлено 1 вересня 1994 р.

Правління.

Календар «Голосу України»

Наблизила наше малярство до Європи

15 вересня 1877 року в Бережанах, що на Тернопільщині, народилася видатна українська художниця Олена Кульчицька

У творчому доробку Олени Кульчицької є екслібрис, який зробила для себе: напівжінка- напівбджілка ніби сотає з квіток мед. Саме такою бджілкою-трудівницею була сама Олена Кульчицька. Ми думали про це, коли 10 березня 1967 року прощалися з великою художницею в залі Львівського національного музею. Натруджена і лагідна, вона спокійно лежала серед своїх творів. Над її головою висіла композиція «Діти на леваді» (її улюблена тема й вічна туга бездітної неодруженої жінки). Співала «Трембіта».

Пані Олена була першою в Галичині жінкою, котра здобула фахову мистецьку освіту, а згодом стала першою галицькою жінкою-художницею, яка зрівнялася з видатними митцями-чоловіками, а багатьох із них навіть перевершила. 1903 року Олена Кульчицька закінчила художню дворічну студію у Львові, та цього виявилося для неї замало і ще довгих п'ять років навчалась у Віденській художньо-промисловій школі. Це не була академія, але фахову освіту школа давала солідну. Тут її грунтовно опановували усі мистецькі техніки.

Вже 1909 року Олена Кульчицька вперше виставила свої роботи у Львові. Успіх був надзвичайний. Ось що писав про творчість молодої малярки Іван Труш: «Вироблена техніка і певність ведення ліній ставить деякі з виставлених творів на рівень європейського мистецтва».

На жаль, жити з творчої праці після 1913 р. вона не могла, а тому протягом 30 років працювала викладачем малювання в гімназіях Львова і Перемишля. (Серед її учнів — визначний український скульптор Еммануїл Мисько). Розуміла вагу національного виховання у школі, а тому створила для неї цілий цикл дереворитів, ілюструвала дитячі видання.

Навчала дітей і малювала. Жодна виставка українських художників не минала без її участі. Поява Олени Кульчицької на мистецькому обрії Західної України стала Божим Провидінням, бо тоді наше мистецтво переживало певний застій. Молода художниця істотно пожвавила малярство.

Особливо натхненно готувалася Олена Кульчицька до виставки малярства усієї соборної України, що відбулася 1913 року в Києві. Успіх був не менший, ніж 1908 року у Львові. Загальне захоплення висловив поет і мистецтвознавець Микола Вороний. Як графікові, львів'янці присуджено без сумніву перше місце.

Цикл дереворитів, офортів та акварелей Кульчицької в реалістичній манері відтворює страхіття та горе, що спіткало український народ в роки Першої світової війни, а також героїзм борців за волю України — стрільців січових. 1919 року ці твори експонувались на виставці у Львові. На жаль, довгі роки більшість із них була під більшовицькою забороною і лише тепер маємо змогу ознайомлюватися з ними.

Твори Олени Кульчицької займали найповажніше місце на виставках Гуртка діячів українського мистецтва, який виник у 1922 р. Мистецькі принципи, громадянська патріотична позиція зробили Олену Кульчицьку однією із засновників славнозвісної Асоціації незалежних українських митців (АНУМ), яка об'єднала кращих українських художників. У 1933 р. АНУМ розпочала видання невеликих монографій про українських художників. Її першою серед них була книжка про О. Кульчицьку.

Мисткиня поставила перед собою чітку мету: зробити якнайбільше у тих царинах, на яких у силу нелегких обставин українське мистецтво має найменше здобутків. Виявляє при цьому надзвичайну цілеспрямованість, хоча розуміла, що, скеруй вона всі свої сили в одному напрямку, досягнула б найбільшого визнання.

Це насамперед стосується багатьох видів естампної графіки (офорт, акватинта, деереворит). Твори Кульчицької в цих техніках були першими в західноукраїнському мистецтві. До того ж вони сягнули європейського рівня. А ще були лінogравюри, монотипії, пастелі тощо. Значних результатів добилася художниця у живописі, акварелі, книжковій графіці, декоративно-ужитковому мистецтві.

Щоб зберегти творчий потенціал й відпірність української нації, Олена Кульчицька багато сил віддає мистецькій школі, створеній під час німецької окупації у Львові.Особливістю цієї школи було те, що в ній вчилося багато здібних сільських хлопців. Один із них — Гасай зберіг, незважаючи на тривале лихоліття, документ, підписаний улюбленою вчителькою у ті часи.

Від 1945 року до 1954 року викладала графіку у Львівському поліграфічному інституті, професором якого стала в 1948 році. В умовах жорстокої більшовицької політичної та мистецької цензури старалася дати студентам справжні художні знання, виховувати у них любов до рідного народу та його культури.

Залишила по собі велика бережанка нетлінну різнобічну спадщину. Чим тільки не займалася ця, здавалося б, слабосильна, маленька жіночка, творячи своєрідний літопис народного життя.

Все ж більшість дослідників вважає Кульчицьку найсильнішою в графіці. Офорти «Бора», «При лямні», «Біля криниці», «Жиди», акватинта «Берізки»; мецо-тинто «Проти бурі»; дереворити «Хмарка», «Зима», «Довбуш»; цикл «Історія княжих часів»; численні ліногравюри, серед яких знаменитий цикл «Українські письменники», значно наблизили наше малярство до Європи.

Твори Олени Кульчицької з незмінним успіхом експонувались у багатьох містах світу: Києві, Львові, Берліні, Варшаві, Відні, Москві, Празі, Римі, Торонто, Хельсінкі, Чикаго... У багатьох музеях її роботи займають найпочесніше місце. У Львові від 1971 року діє унікальний художньо-меморіальний музей О.Кульчицької. Крім творів господині дому тут експонуються безцінні мистецькі експонати з її збірки. Зрештою весь її побут, зокрема, зроблені за її кресленнями меблі, був мистецтвом.

За рішенням ЮНЕСКО у 19?7 р. 100-річний ювілей української художниці відзначався у міжнародному масштабі. А на Батьківщині ювілярки він пройшов більш, ніж скромно: саме тоді наш народ переживав плюгаві сірі дні нової репресивної хвилі проти української інтелігенції. Здобулися лише на пам'ятний знак на місці хати Кульчицьких та урочистий вечір у Бережанах, ювілейне засідання громадськості у Львові. А тепер Олена Кульчицька з нами. Вона серед тих, хто найбільше робить для утвердження незалежної України, розквіту її мистецтва.

Ігор ГЕРЕТА.

Тернопіль.

Чорнобиль

«Могильники» видніше з космосу?

В тридцятикілометровій зоні Чорнобильської АЕС відбулася українo-американська науково-практична конференція з проблем ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи. Фахівці двох країн обмінялися досвідом поводження з радіоактивними відходами, проведення дезактивації, моніторингу забруднених територій, обговорили проблеми сільськогосподарської радіології, одержання екологічно чистої продукції на радіаційно забруднених землях. Під час конференції на трьох полігонах різних ландшафтів і щільності забруднення випробувано американський дослідницький комплекс, до складу якого входить космічний супутник, спроможний здійснювати глибоке радіоекологічне обстеження територій. Спеціалісти з Мінчорнобиля вважають за доцільне використати цей комплекс у роботах у Чорнобильській зоні.

Після конференції між Мінчорнобилем і американською делегацією, яка представляла Департамент енергетики США, досягнуто попередньої домовленості про створення спільної організаційної структури для співпраці у подоланні наслідків Чорнобиля. Спільними зусиллями передбачено, зокрема, розробити технології та устаткування для пошуку й дослідження тимчасових радіаційних захоронень, які 1986 року робили нашвидкуруч, без належної документації, без нанесення їх на карту зони відчуження. Плановано розробити проект сховищ для забруднених будівельних конструкцій та грунту, вдосконалити устаткування з перероблення радіоактивних відходів, зробити експертизу системи моніторингу, методів захисту підземних вод у зоні, підвищити технічний рівень виробництва сільськогосподарської продукції на забруднених територіях тощо.

Зустріч в Україні відбулася завдяки зусиллям міжнародної організації «Спілка Чорнобиль». Перебуваючи в американському штаті Хендфорд, де розташовані об'єкти виробництва плутонію, президент спілки В. Шовкошитний запросив до співпраці з українськими колегами американських фахівців, які мають досвід роботи на радіаційно забруднених землях Хендфорда.

Начальник адміністрації зони відчуження В. Холоша на запитання кореспондента «Голосу України», чи не залишаться ці наміри на папері, відповів, що сьогодні американці до конверсійних програм ставляться дуже серйозно, тому є неабияка надія на співпрацю з ними. Це підтверджує і досвід попередніх контактів.

Олексій БРЕУС.

Спорт

У «Динамо» чудовий резерв

Чемпіонат України. Перша ліга. 8 тур.

СК Одеса — Поділля — 3:0. Голи: Мусалітін, 9, Козакевич, 42, Гущин, 58. Металург — Буковина — 2:0, Безуглий, 67, Дмітрієв, 84. Хімік (Житомир) — Ворскла — 3:1. Задворний, 68, Кашинський, 72, Добровинський, 86, Кавтеладзе, 15. Динамо-2 — Борисфен — 4:0, Шевченко, 24, Костюк, 27, 57, Зав'ялов, 44. Металіст — Бажановець — 3:0, Суворов, 30, Касторний, 44, з пенальті, Майборода, 75. Хімік (Сіверськодонецьк) — Сталь — 1:0, Живаченко, 62. Зірка-НІБАС — Карпати — 4:0. Мартинов, Козаков, 50, Толубко, 63, Михайленко, 65. Нафтохімік — Закарпаття — 1:0, Фокін, 6. з пенальті. Поліграфтехніка — Кристал — 2:0, Чуйченко, 12, Козьмін, 16. Дніпро — Скеля — 2:0. Кобзар, 5, Четверик, 52.

З особливим інтересом очікувалася зустріч «Динамо- 2» з «Борисфеном». Як відомо, бориспільський клуб націлився на вищу лігу. Завдання «Динамо» трохи скромніше — готувати резерв для головної команди. Тому й обстрілються тут 17—20-річні футболісти. А протистояли їм гравці з іменами, які входять до національної та Олімпійської збірної. Це — Єгошкін, Сукіасян (гравець збірної Вірменії), Волосянко, Пушкуца, Безручко, Мороз... Підсилив «Борисфен» і колишній динамівець Топчієв. Близько двох тисяч болільників прийшли подивитись на бориспільців, а аплодували вони юним динамівцям, які легко переграли претендента на путівку до вищої ліги. Так, так переграли, а не перебігали, бо у кожній атаці була закладена думка. «Борисфен» же явно розчарував, бо гри, гідної команди із високими цілями, його футболісти не продемонстрували.

— Переконаний, що у Дмитруліна, Анікеєва, Баланчука, Костюка, Зав'ялова і Шевченка попереду велике футбольне майбутнє, — прокоментував дії молодих футболістів президент АТ «Динамо» (Київ) Григорій Суркіс. — Мене часто запитують: «Чому ми не передаємо їх до першої команди?» По-перше, там і так висока конкуренція за місце в основному складі, а, по-друге, саме у цьому турнірі молодь обстрілюється і загартується. І з поля зору здібних футболістів ми не випускаємо. Приклади: Ващук, Мізін, які колись починали в «Динамо-2».

Отже, лідирує «Зірка-НІБАС» — 22 очка, у «Металурга» — 18 очок, у обох «Хіміків» — по 14 очок.

Матчі дев'ятого туру будуть зіграні 20 вересня.

***

До редакції надійшла сумна звістка. В автомобільній катастрофі загинув голов... тренер сімферопольської «Таврії» Павло Іванович Костін. Ми приєднуємося до співчуття, висловленого Федерацією футболу України близьким, друзям покійного і футбольному клубу «Таврія».

«Мустанг» все ж таки приборкали

Баскетболісти «Київ-Баскету» програли у Нідерландах повторний поєдинок за Кубок Європи клубу «Мустанг-Джинс» — 70:89. Але за підсумками двох матчів боротьбу за почесний приз продовжать українські спортсмени, яких ми вітаємо з першим успіхом.

Ярослав СЕРГІЄНКО.

Кримінальний тиждень

Рецидивісти ведуть вогонь «прямою наводкою»

5 вересня о 19 годині 30 хвилин на вулиці селища Шевченкове Харківської області невідомець на автомашині «Волга» заблокував рух і вистрілив у начальника відділу карного розшуку Шевченківського райвідділу УМВС майора міліції Кузнецова, який був за кермом службового автомобіля «УАЗ». Захищаючись, працівник міліції пострілом з пістолета смертельно поранив злочинця. Ним виявився особливо небезпечний рецидивіст Шепилов з обрізом гвинтівки в руках.

Пального немає, а під ногами горить

Співробітники міліції Донеччини викрили директора місцевої приватної фірми «Дюна», яка під договір закупівлі пального отримала в «Градобанку» мільярд карбованців кредиту й використала його на придбання промислових товарів.

Бухгалтер думав, що комар носа не підточить

У Хмельницькому затримано головного бухгалтера міського будівельного управління № 466 «Електромонтаж» громадянина З., який за підробленими документами викрав і привласнив з управління 400 мільйонів карбованців. Викрадене вилучено. Накладено арешт на майно розкрадача.

Дві постраждалі за 15 хвилин

Протягом 15 хвилин у ліфтах двох житлових будинків, розташованих поруч у Московському районі Києва, було завдано ножових поранень шестирічній Вікторії М. та тринадцятирічній Валентині С. Через 30 хвилин працівники міліції затримали злочинця. Ним виявися співробітник ЖЕКу № 206 Кравченко, 1971 року народження. Мотиви злочину з'ясовують.

Її вивезли до лісу, вимагали... доларів

У Мелітополі Запорізької області співробітники міліції затримали двох комерсантів з Литви, які захопили заступника директора одного з акціонерних товариств міста (до речі, жінку), вивезли її до лісу, і, погрожуючи катуванням паяльною лампою, вимагали від неї перерахувати до одного із швейцарських банків значну суму доларів США. Злочинців затримали під час одержання частини валюти від потерпілої.

Експропріація

У приміщенні міськвиконкому Борисполя (Київська область) під час оформлення документів на частину власного будинку одного з місцевих жителів затримано четверо нероб, які, погрожуючи власникові будинку насиллям, змусили його продати їм частину будівлі.

Хто приймає екзамени, а хто — хабарі

У Сумській області запідозрено в отриманні хабарів від батьків абітурієнтів директора Роменського сільськогосподарського технікуму. У нього вилучено велику кількість продуктів, алкогольні напої, 1,9 тисячі доларів США, 15 мільйонів карбованців. Накладено арешт на майно і особистий автомобіль підозрюваного. На жаль, останнім часом конкурс абітурієнтів підміняють конкурсом батьків, котрі мають значні кошти.

***

Минулого тижня розкрито 197 тяжких контрольних злочинів: 8 вбивств, 10 заподіянь тяжких тілесних ушкоджень, що призвели до смерті, 6 зґвалтувань, 9 розбійних нападів. Припинено діяльність 22 злочинних груп. У громадян вилучено 2 автомати, 7 пістолетів, 14 гранат та понад 5,5 тисячі патронів, 1,5 тонни наркотичної сировини.

Станіслав КОЛДУНЕНКО,
начальник прес-центру МВС України.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України.
Видавець — Президія Верховної Ради України.
252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.
Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (в.о.заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), І. ГРУШКО, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, , Б. СИДОРЕНКО (заст. головного редактора), А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

- ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 380390.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 Зам. 0311175.

Газету набрано і зверстано в комп'ютерному центрі «Голосу України».